

Sukcesy globalizacji, liberalizacji i integracji w pierwszych latach XXI wieku mogły wskazywać na to, że problem kryzysów, powszechnych jeszcze w poprzednim dziesięcioleciu, odszedł do przeszłości. Ostatni wielki, światowy kryzys finansowy ponownie jednak zwrócił uwagę na problematykę kryzysów walutowych, bankowych i zadłużeniowych.

Celem niniejszej publikacji jest zapoznanie Czytelnika z:

- teoretycznymi aspektami kryzysów walutowych, bankowych oraz zadłużeniowych,
- wskaźnikami wyprzedzającymi kryzysy,
- praktycznymi doświadczeniami krajów dotkniętych ich różnymi odmianami,
- konsekwencjami gospodarczymi i politycznymi kryzysów,
- problemem efektywności rynku walutowego,
- metodami identyfikowania presji rynkowej,
- wyzwaniem modelowania kursów walutowych.

Doświadczenia krajów dotkniętych kryzysem sugerują, że są one pochodną wielkiej zmiany - liberalizacji, integracji, reform mających charakter polityczny czy ekonomiczny, zmiany stosunków społecznych, deregulacji sektora finansowego - prowadzącej do pożądanego rezultatu, ale i tworzącej nowe, nieznane zagrożenia o nieoczekiwanej skali. Wydaje się, że wstrząsy kryzysowe karzą za błędy w polityce gospodarczej, fiskalnej, pieniężnej, nieprzemyślane zobowiązania publiczne, nieefektywną absorpcję napływu kapitału, niezrównoważenie programów reform. Konsekwencje kryzysów wzmacniane są przez globalizację, liberalizację, innowacje finansowe oraz integrację rynków światowych.

Dekadę lat 90. XX wieku nazywa się dekadą kryzysów walutowych, pierwszą dekadę następnego można mianować dekadą kryzysów bankowych, być może obecną - kryzysów zadłużeniowych. Jako że kryzysy najprawdopodobniej pozostaną immanentną cechą naszego życia, to wydaje się, że warto zapoznać się z koncepcjami teoretycznymi oraz międzynarodowymi, w tym polskimi, doświadczeniami praktycznymi z nimi związanymi.

Spis treści

Wstęp 5

Rozdział 1

Teoretyczne podejścia do kryzysów finansowych 9

1.1. Teoretyczne podejścia do kryzysów walutowych 9

1.2. Wskaźniki wyprzedzające kryzysy walutowe 25

1.3. Teoretyczne podejścia do kryzysów bankowych 33

1.4. Wskaźniki wyprzedzające kryzysy bankowe 45

1.5. Kryzysy zadłużeniowe 49

1.6. Finanse behawioralne a kryzysy finansowe 54

1.7. Nowe wyzwania i przemiany rynkowe 59

1.8. Podsumowanie 64

Rozdział 2

Kryzysy finansowe w gospodarce światowej na przełomie XX i XXI wieku 67

2.1. Kryzys Europejskiego Systemu Walutowego 1992-1993. Czy można zbudować mur, którego nie da się przeskoczyć? 67

2.2. Kryzys meksykański 1994-1995. Czy warto sprostać historycznemu wyzwaniu? 76

2.3. Kryzys w krajach Azji Wschodniej 1997-1998. Różne recepty na napływ kapitału oraz kryzys 89

2.3.1. Tajlandia. Czy preferować instytucje finansowe? 91

2.3.2. Indonezja. Konsekwencje nieefektywnej kontroli zadłużenia 95

2.3.3. Korea Południowa. Fundamentalne podstawy szybkiego przezwyciężenia kryzysu 98

2.3.4. Malezja oraz MFW. Czy można wyjść z kryzysu bez pomocy z zewnątrz? 102

2.3.5. Wzajemne powiązania i zależności 104

2.4. Kryzys rosyjski 1998. Powiązania ekonomii i polityki 107

2.5. Kryzys brazylijski 1998-1999. Optymalna skala dewaluacji parytetu oraz szerokości pasma kursowego 113

2.6. Kryzys argentyński 2001. Cel usztywnienia kursu walutowego 116

2.7. Światowy kryzys płynności. Konsekwencje zmiany reguł gry rynkowej 122

2.8. Kryzys opcyjny w Polsce 2008. Jak pozycje zabezpieczające stają się spekulacyjnie ryzykowne 136

2.9. Ewolucja regulacji sektora bankowego a kryzysy walutowe, bankowe i zadłużeniowe 145

2.10. Podsumowanie 166

Rozdział 3

Presja na kurs walutowy w gospodarce wolnorynkowej 171

3.1. Wyzwania rynku walutowego a interwencje walutowe 171

3.2. Efektywność rynku walutowego w okresie przedkryzysowym 177

3.2.1. Efektywność rynku, cele polityki gospodarczej a interwencje walutowe 183

3.2.2. Analiza korelacji stóp zwrotu z kursu walutowego 185

3.3. Efektywność rynku walutowego w okresie przed kryzysem - kursy spot i forward 195

3.4. Presja spekulacyjna przed kryzysami walutowymi 200

3.5. Presja rynkowa w krajach transformacji systemowej oraz akcesji na przykładzie Polski, Czech oraz Węgier 206

3.6. Modelowe ujęcia kursu walutowego a problem efektywności i kryzysów 209

Zakończenie 219

Bibliografia 221